

tíðindablaðið sosialurin

Telefon 118 20
Argjavegur 26, 3800 Argir
Postsmoga 76, 3800 Tórshavn

Útgevvari: P/f Sosialurin
Ábyrgdarblaðstjóri: Jan Müller
Fyritaksstjóri: Krisjan Dahl
Blaðfólk: Hogni Djurhuus
Randi Jacobsen
Tórfinn Smith
Ljósmyndari: Kalmar Lindenskov
Uppseting: P/f Sosialurin
Prent: P/f Pressan 1981

Skal ráfiska-grunnurin avtakast?

SUM kunnugt verður arbeitt við eini nýggjari prísásetingarskipan fyri fiskiskip. Vit umrøddu í oddagreinin seinasta týsdag ætlanina at lata fiskimenn fáa tann studning, sum í løtuni verður latin sum ein partur av avreiðingarprísinum, sum vanligan studning gjøgnum studningsnevndina. Hesum mæltu vit frá, og mæltu heldur til, at fiskimenn finga allan sín ágóða í einum, tá teir finga sína avrokning

MEN sum tað skilst er eisini ætlanin at í eini framtíðar skipan skal einki fiskaslag lata »avgjald«. Talan kann bert verða um ískoyti til teir ymsu fiskarísar. Hetta verður ein avgerandi broyting frá galdandi skipan. Víst var tað so, at tá ráfiskagrunnurin var settur á stovn, var bert hugsað um ískoyti til teir ymsu prísirnar. Men vit mugu minnst til, at tað vóru nærur bert dýr fiskasløg, sum toskur og hýsa inni í myndini. Kongafiskur fanst nærum ikki, og av upsa veiddu vit bert fá túsend tons.

NÚ ER stóðan øðrvísi. Tí »bílgu« fiskasløgin umboða ein heilt stóran part av okkara veiðu. Og fyri okkara týðningarmest fiskasløg gjalda flakavirkini frá góðar kr. 10 pr. kg. fyri tosk 1 og til kr. 2 fyri kongafisk.

VIÐ avgjaldi til tilskoti úr ráfiskagrunnum hava hesir prísir verið »javnaðir« soleiðis, at fyri tosk 1 verður gildið 8-9 kr. pr. kg. og fyri kongafisk 4-5 kr. pr. kg. Hetta má sigast at vera ein rimiligur háttur at býta tað avmarkaða fiskiríkðmi undir Føroyum millum teir ymsu veiðihættirnar. Inn mogleikin var at tey ymsu fiskasløgin vóru býtt soleiðis, at hvørt skip fekk eina kvotu av toski og eina kvotu av kongafiski. Hetta vildi fingið djúpvatnstrolararnar inn á toskaleið og noytt útróðrarbátarnar at veitt kongafisk. Eingin ivi er um, at hetta vildi verið tann nógv verri háttur at býta uppá.

HENDA skipan hevur eisini verið tann higartil best virkandi háttur

oddagrein

at regulera veiðuna eftir teimum ymsu fiskasløgum. Við hesi javning hevur veiðutrýstið verið nøkurlunda eins á toski og upsa. Nú kunnu vit sjálvsagt siga, at tað er ov stórt í báðum førum. Men uttan ráfiskagrunnin høvdu vit verið munandi nærri at trároynt t.d. annan av hesum stovnum.

SKIPANIN stóð rættiliga sína roynd, tá upsaprisurin fyri nøkrum árum síðan fór í botn. Men samstundis hendi tað, at dollarin fór rættiliga nógv upp, og gjørdi hetta tað, at marknaðarprísir á hýsu og frystum toski fóru munandi upp. Um nú avreiðingarprísirnar høvdu fylgt marknaðarprísinum høvdu upsaprisirnar farið í botn, meðan hýsu- og toskaprisirnar høvdu farið munandi upp. Tað hevði aftur ført við sær, at allur trolaraflotin hevði lagst á toskin og hýsuna, og úrslitið kundi væl verðið ein enn meira hóttur toskastovnur, meðan upsin fekk frið.

ISTADIN gjørdi skipanin við ráfiskagrunnin tað gjørligt at nýta tann hækkaða marknaðarprísir fyri tosk og hýsu til at halda upsaprisinum upp, soleiðis at tað slapp undan heilt álvarsligum niðurskurði í upsaprisinum, og tá ein tíð var fráliðin var uppskreppan av, og tað fyri ein stóran part takkað verið ráfiskagrunninum.

TÁ hetta er sagt skal sjálvsagt eisini leggjast afturat, at tað skal ikki takast av prísinum hjá veiðum, har tað ikki gongur væl fyri at leggja afturat har, sum tað gongur betur. Hetta hevur jú verið tann grundgeving, sum útróðarmenn hava givið fyri at vera ímóti ráfiskagrunninum. Men hædd skal sjálvsagt takast fyri hesum sjónarmiðum, tá arbeitt verður við nýggjari prisskipan. Men vit vilja tó mæla landsstýrinum frá at pilka við verandi skipan á hesum økinum, uttan so at landsstýrið við vissu hevur okkurt betur at seta í staðin.

-i.

tjak og meiningar

Ferðingartíð

Í tvætlíkaningini hjá Flogvallarnevndini verður m.a. komið fram til, at hvørt ferðafólkið sparir 2 tímar í ferðatíð, um bygt verður á Glyvursnesi.

Tá vátgattunilin kemur verður henda sparing allarhægst hálvur tími, men hetta vil nevndin ikki nevna.

Sjálvt um tú tekur hesar órealistisku 2 tímar og gangar hetta við árliga ferðafólkatalinum: 80.000, fært tú hægst eina samlaða tíðarsparing uppá 160.000 tímar.

Nú er tað so, at tað er gingið upp fyri onkrum havnarmanni, serliga teir, sum noyðast at koyra í bili, at ein stóru partur av hesi koyritíðini verður brúktur til at koyra langar umvegir, og at biða í longum rekkjum fyri at sleppa inn á næsta vegin. Summir av hesum neyðars bilkoyrarum hugsa (so frægt), at tað kanska

eisini hevði verið moglegt við einum skilabetri vegneti, at stytta um ferðatíðina hjá fólki á havnargötum.

Kannagar visa, at tað t.d. í R.C. Effersøesgøtu ferðast (minnst meg rætt) 18.000 bílar um dagin.

Siga vit, at í meðal eru bert 2 fólk í hvørjum bili, og tá við eini betri ferðsluskipan kann stytta tíðina í R.C. Effersøesgøtu við bert 45 sekundum, so verður uppá eitt ár spart (18.000 bílar ganga 2 fólk ganga 365 dagar ganga 45 sekund) = 164.000 tímar.

Tekur tú so eisini allar hinar fløskuhálsarnar, og skavar bert nøkur fá sekund av í hvørjum føri, ja, so hevur tú vunnið eina tíðarsparing fyri havnarfólk sum er hundraðfaldað tað tú ætlar at bjóða Føroya fólki.

At man so eisini sparir bæði bensin, asfalt og annað í Havnar kommunu

skal bert lika nevast.

Tá sleppur okkara borgarstjóri eisini undan at avkreva ALT Føroya fólk fyri 500 kr. í bummpengum hvønn vegin.

Sært tú harra borgarstjóri, hetta eru ting, sum høvdu komið *havnarborgarum* til góðar, meira enn tinar luftkastellur á Glyvursnesi.

Forrestin var ein einaferð fyri nógvum árum síðani, saman við javnaldrum, farin ein túr suður á Trollearekur (har vøllurin skal liggja), landsynningsstormur var, og sjórokið lá tjúkt niðan í hagan, ja, so tjúkt, at bæði tari og smáfiskar fylgdu við, og eg minnst at vit kallaðu hesar neyðars skapningar fyri orvitisfløgufiskar.

At hesir seinni skuldu fáa »selskap« av javnlíkum úr Havn, tað droymdi eg ikki um tá.

Bilkoyrandi borgari

Áheitan á Føroya Landsstýri

Tað verður í hesum døgum nógv tosað og skrivað um ta útlandsku arbeiðsmegina, sum floymir inn yvir landið, og tann óskattaða peningin, sum floymir út av landinum. Ásannast má, at hetta ikki júst er stimbrandi fyri vánaliga landsbúskap okkara, og tann einasti, um kann gera nakað fyri at rætta uppá hesa skeivu gongd, er Føroya Landsstýri.

Ein mogleiki fyri at gjørt tað, hevði verið at tálmað tál alt ov stóra almenna byggivirkseminum, og ein annar at lækkað skattaprosentið á yvirtdarlonini.

Tað er so í dag, at tú

fært ikki fólk at arbeiða yvirtíð, tí tað lønar seg ikki. Skattingin av yvirtíðarlonini er sera høg, og henda skatting ávirkar eisini skattingina av tí vanligu lønini. Sostatt kann ein siga, at tú skalt gjalda fyri at arbeiða í yvirtíð. Viðmerkja skal, at hetta ber er galdandi fyri okkum føroyingar, og tað kann ikki vera rætt, tá vit vita, at ongín króna, útlendingarnir forvinna her á landi, verður skattað, men flutt beinleiðis til útlandið.

Ein avleiðing av hesum, at fólk ikki vil arbeiða í yvirtíð, er, at tørvur verður á arbeiðsmegi, og er hon ikki tøk her á landi,

má hon flytast inn aðra staðni frá.

Í staðin fyri at lata allan henda peningin fara av landinum, átti Landsstýrið at umhugsað at lækkað skattaprosentið á yvirtíðarlonini niður á t.d. 25%, tí so hevði tað lønt seg at arbeiðt í yvirtíð. Heldur ikki hevði verið brúk fyri øllum hesum útlendingunum, og peningurin hevði verið verandi í landinum.

Tvøroyri tann 30. nov 1987

Føroya Handverkara-
felag
Leivur Nygaard, form.

Sjónvarpið — enn einaferð

Í hesum døgum verður so nógv skrivað og tosað um Sjónvarpið, bæði positivar viðmerkingar og meira ósakligar atfinningar — tó sum ofta vanligt er í Føroyum: rósendi orð eru sjáldan at finna. Sjálv haldi eg, at Sjónvarpið hevur nógv góðar sendingar, takk fyri tær — og eisini nógv sera vánaligar sendingar — meiningar-

nar verða sjálvandi altíð ymiskar um hetta. Tað er tí altíð gott at fólk gera vart við seg, og koma fram við hugsanum sínum — ikki minst um ein her á landi so nýggjan fjølmiðil. Vónandi tekur starvsfólk í Sjónvarpinum hesar metingar hjá sjálgjarunum upp til viðgerðar.

Tað, sum eg her havi hug at koma fram við —

ella finnast at — er hetta. Eg má siga eg varð ikki serti skelkað av myndafrásognini Sjónvarpið, hevði frá tí syndarligu ferðsluvánlukkuni í Vestmanna, sum kravdi 2 mannalív — nakað somu kenslu minnst eg meg hava, tá Sjónvarpið hevði frásogn frá bussvanlukk-

